Diabeteskäytäntöjen yhdenmukaistaminen

6.5.2019

Seinäjoen ammattikorkeakoulun kehittämisen ja johtamisen (Kejo) ylemmän tutkinnon opinnäytetyöt ovat luonteeltaan työelämälähtöisiä kehittämistöitä. Opinnäytetyöt tehdään pääsääntöisesti omiin työyhteistöihin. Prosessi käynnistyy heti opintojen alkaessa, ensimmäisten kontaktipäivien aikana. Tutkintoon sisältyvät opintojaksot tehtävineen integroidaan opinnäytetyön prosessiin. Opinnoissa on käytössä osallistavat menetelmät, dialogi ja erityisesti vertaisoppiminen. Niinpä opiskelijat käyvät yhdessä opinnäytetyön eri vaiheita (aihevalinta, suunnitelma, tiivistelmä) läpi triangeliharjoitusten avulla. Tuolloin koko ryhmä osallistuu yksittäisen opinnäytetyön eteenpäin ideoimiseen.

Kejo-opiskelija **Emilia Haapaniemi** teki työelämälähtöisen opinnäytetyönsä ”Diabeteshoitotyön käytäntöjen yhdenmukaistaminen” Kuusiolinna Terveys Oy:lle. Opinnäytetyön ohjaaja oli yliopettaja Eija Kyrönlahti. Kuusiolinna Terveys Oy:n diabeteksen omahoitajat Alavudelta, Kuortaneelta, Soinista, Töysästä ja Ähtäristä kehittivät toimintaansa yhdenmukaistamalla tyypin 2 diabeteshoitotyön käytäntöjä. Kehittämisen taustalla nähtiin diabeteksen lisääntyminen ja suunnitteilla ollut palvelurakenneuudistus, jonka yhtenä tavoitteena oli saada palvelut kunnissa yhdenvertaisiksi. Yhdenmukaisiin käytäntöihin pyrittiin siitä syystä, että asiakkailla on mahdollisuus saada parasta mahdollista hoitoa tai palvelua asuinpaikasta riippumatta. Kehittämiselle suuntaa antoivat myös organisaation strategia ja arvot.

Kehittämistyö perustui tutkimukselliseen kehittämistoimintaan, jossa oli piirteitä toimintatutkimuksesta. Kehittämistoiminnassa toimintatutkimuksen piirteet ilmenivät kehittämistyön prosessimaisena etenemisenä, toisiaan seuraavien vaiheiden kautta. Kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää yhteistyössä omahoitajien kanssa käypähoitosuosituksiin perustuva ja yhdenmukainen tyypin 2 diabetes-hoitopolku sekä jalkauttaa se käyttöön Kuusiolinna Terveys Oy:n omahoitajille. Tavoitteeseen pyrkimiseksi käynnistettiin omahoitajien työpajapalaverit.
Tyypin 2 diabeteshoitopolkua implementoitiin prosessin aikana käytäntöön osaamisen johtamista hyödyntäen. Koska pelkkä tieto hoitosuosituksesta ei takaa toimintakäytäntöjen muuttumista, haluttiin kiinnittää huomioita omahoitajien sitoutumiseen näyttöön perustuvien yhtenäisten käytäntöjen kehittämisessä. Hoitopolun tarkoituksena on tukea ja palvella käytännön toimintaa asiakkaiden hoidossa ja ottaa resurssit optimaaliseen käyttöön, jotta toiminta on tehokasta.

Kehittämistyö toteutettiin Emilia Haapaniemen vetämissä työpajapalavereissa yhdessä omahoitajien kanssa osallistavia menetelmiä käyttäen ja dialogiin pyrkien sekä omahoitajien hiljaista tietoa hyödyntäen. Hoitopolkua työstettiin aluksi käypähoito-suosituksiin pohjautuen yhteistyössä diabeteslääkärin kanssa. Ensimmäisessä omahoitajien työpajapalaverissa tehtiin alkutilanteen kartoitus pyramidiaineiston (n=14), avoimen kysymyksen (n=14) ja dialogisen keskustelun avulla. Tämän jälkeen otettiin käyttöön Kuusiolinna Terveys Oy:n omahoitajille kehitetty diabetes-hoitopolku. Asiakasnäkökulman saamiseksi kokemusasiantuntija arvioi hoitopolun. Toisessa työpajapalaverissa hoitopolkua jalkautettiin käytäntöön ja sen toimivuutta paranneltiin oppimiskahvilan (n=15) ja dialogisen keskustelun avulla. Kolmannessa

työpajapalaverissa arvioitiin kehittämistyön vaikutuksia teemoitetun paripohdinnan avulla (n=17). Lisäksi hoitopolkua päivitettiin dialogisen keskustelun avulla. Pyramidin, avoimen kysymyksen ja oppimiskahvilan aineistot analysoitiin teemoittelemalla aineistolähtöistä sisällön analyysia mukaillen. Teemoitettu paripohdinta-aineisto analysoitiin swot-analyysin avulla.

Tulosten perusteella kehittäminen yhdenmukaisti omahoitajien diabeteshoitotyön käytäntöjä. Hoitopolku jalkautui onnistuneesti käytäntöön. Kehittäminen koettiin hyödylliseksi ja työpajapalavereiden koettiin sitouttavan yhteisiin käytäntöihin. Opinnäytetyö on myöhemmin luettavissa Theseuksessa. Jatkossa Kuusiolinna Terveys Oy:ssä kehitetään omahoitajamallia ja yhdenmukaistetaan toimintoja vastaavilla kehittämisen menetelmillä.

Emilia Haapaniemi
opiskelija kehittämisen ja johtamisen yamk-koulutuksessa sosiaali- ja terveysalalla

Eija Kyrönlahti
yliopettaja, SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Korhonen, A., Jylhä, V., Korhonen, T. & Holopainen, A. 2018. Näyttöön perustuva toiminta: Tarpeesta tuloksiin. Helsinki: Skhole.
Koski, S. 2017. Diabetesbarometri. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 28.1.2019]. Saatavana: https://www.diabetes.fi/files/9197/Diabetesbarometri_2017_web.pdf
Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3 uud. painos. Tampere: University press.